

Latvijas pieredze LEADER/SVVA pieejas īstenošanā un veiksmes stāsti

Anita Seļicka,
LLF izpilddirektore

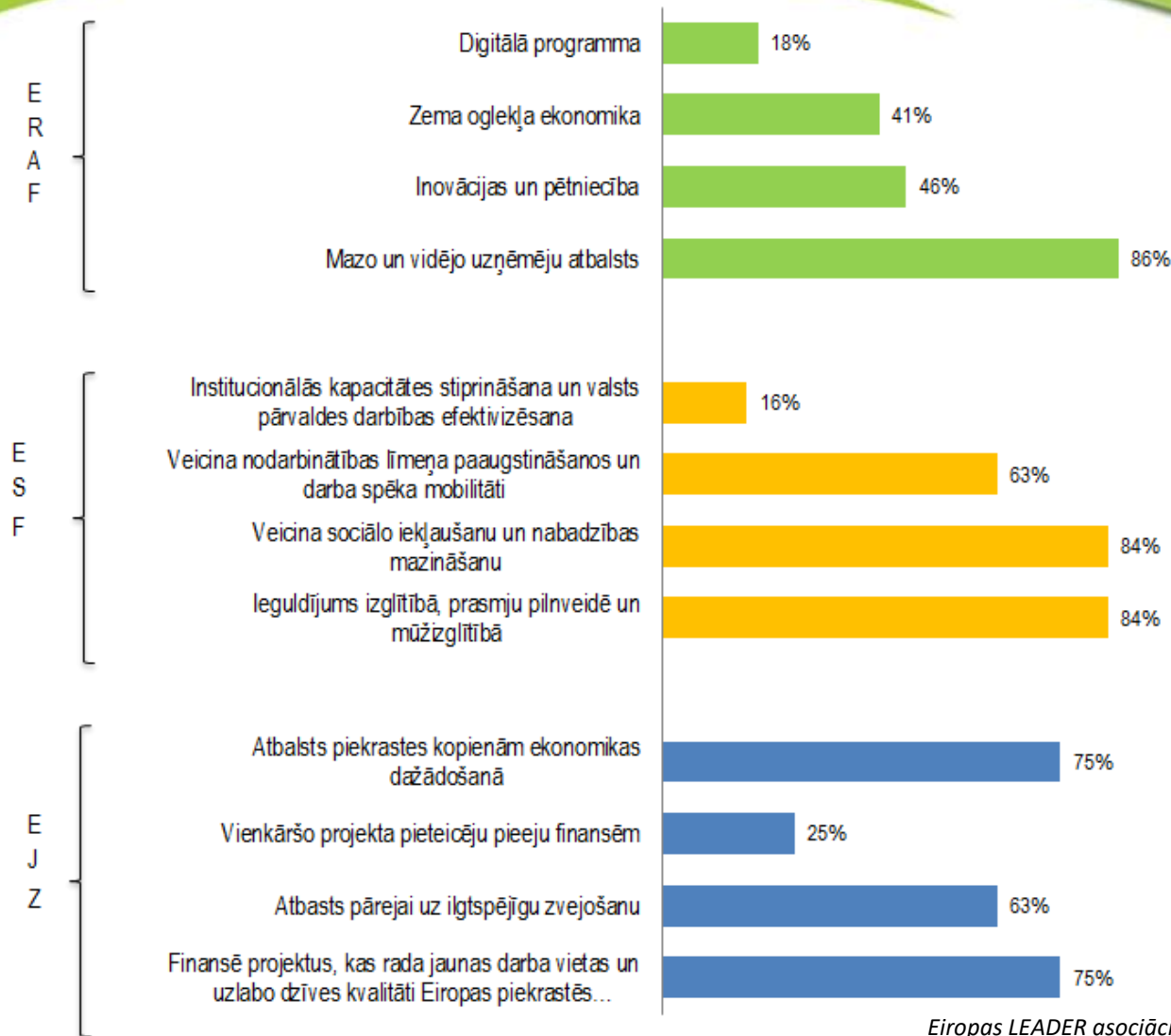
2018. gada 29. novembris

LEADER metodes modernizācija vairāk nekā 26 gadu garumā

- Galvenā atšķirība ir **integrētāka pieeja un daudzveidīgs finanšu modelis**.
- Papildus ELFLA, izmantojot arī ERAF, ESF un EJZF - **metodoloģija ir paplašināta, iekļaujot pilsētas**.
- Šī pieeja palīdz radīt **lielāku saskaņotību starp dažādām nozarēm** un sekmēt lauku un pilsētu mijiedarbību, kā arī meklēt kompleksus un inovatīvus risinājumus sarežģītiem izaicinājumiem, pamatojoties uz vietējiem apstākļiem un resursiem.
- 20 valstīs (arī LV) ir vairāku fondu stratēģijas, t. sk. 17 valstīs ERAF un 16 valstīs ESF.

Pievienotā vērtība ERAF, ESF un EJZF iekļaušanai vietējo attīstību stratēģiju īstenošanā
- aktivitātes/projekti, kurus ir iespējams finansēt, pateicoties fonda iekļaušanai SVVA

Būtiskākās sabiedrības virzītās vietējās attīstības (SVVA) priekšrocības I

1. Integrētas vietējās attīstības pieejas īstenošana būtiski ietekmē vietējo ekonomiku un darba vietu radīšanu, jo īpaši ārpus primārā sektora.

Starpsektoriāla un pārnozaraiska vietējā attīstība sekmē videi draudzīgas ekonomikas, sociālās integrācijas, nabadzības mazināšanos, migrācijas jautājumu, reģionālo klāsteru lomu, lauku, pilsētu un piekrastes reģionu mijiedarbību, viedos risinājumus un IT tehnoloģiju attīstību. Sabiedrības virzīta vietējā attīstība rada **iespējas visiem teritoriju veidiem (lauku, pilsētu un piekrastes teritorijām) un kopienām sastrādāties**, lai risinātu esošos izaicinājumus. Daudzfundu pieeja ir labs mehānisms **viedo ciematu koncepcijas atbalstam**, spēcinot kopienu un uzņēmumu kapacitāti, **atbalstot ieguldījumus, inovācijas un tīklu veidošanu.**

Dāvis Keiselis - reģistrējies kā individuālais komersants un uzsācis darbību „3D ART”, sniedzot 3D modeļu projektēšanas pakalpojumus un to ražošanu. „**3D modeļu projektēšanas un ražošanas darbnīcas izveide**” (13 016.79 EUR publiskais finansējums)

Būtiskākās sabiedrības virzītās vietējās attīstības (SVVA) priekšrocības II

2. Integrētas vietējās attīstības pieejas īstenošana ļoti pozitīvi ietekmē **sociālo kohēziju un integrāciju, iesaistot un aktivizējot dažādas ieinteresētās puses (dažādu interešu, sektoru pārstāvjus, dažādas vecuma grupas).**

Viens no lielākajiem ieguvumiem, ko sniedz vietējās sabiedrības vadība, ir vietējo **dalībnieku apmācība, iesaistīšana un kapacitātes stiprināšana**. Integrētā vietējā attīstība ir labākais veids, kā radīt saiknes un mijiedarbību starp dažādām ieinteresētajām pusēm.

Saikne starp lauku, pilsētu un piekrastes zonām nozīmē, ka dalībnieki **var mācīties viens no otra un rast risinājumus visatbilstošākajām problēmām visaptverošākā veidā. Nepārtraukta sadarbība, tīklu veidošana un apmācība sekmē labu pārvaldību.**

Starpvalstu sadarbības projekts «**Ilgspējīga tūrisma attīstības principu ieviešana nacionālo parku/aizsargājamo dabas teritoriju reģionos**».

VRG no Igaunijas, Slovēnijas, Latvijas (Slīteres un Gaujas NP), Portugāles.

Ilgspēja, uzņēmējdarbība, labās prakses pārņemšana, likumdošana utt.

(~100 000 EUR publiskais finansējums)

3. **Sabiedrības vadītas vietējās attīstības pieejas mērķis ir panākt teritoriālo kohēziju, kas ir arī kohēzijas politikas mērķis.**

Sabiedrības virzīta vietējā attīstība aptver visu **veidu teritorijas** (lauku, pilsētu un piekrastes teritorijas), **dažādas sabiedrības vajadzības** (sociālās, kultūras, vides un ekonomiskās vajadzības) un **dažādus finansēšanas mehānismus** (iekļaujot četrus Eiropas struktūrfondus).

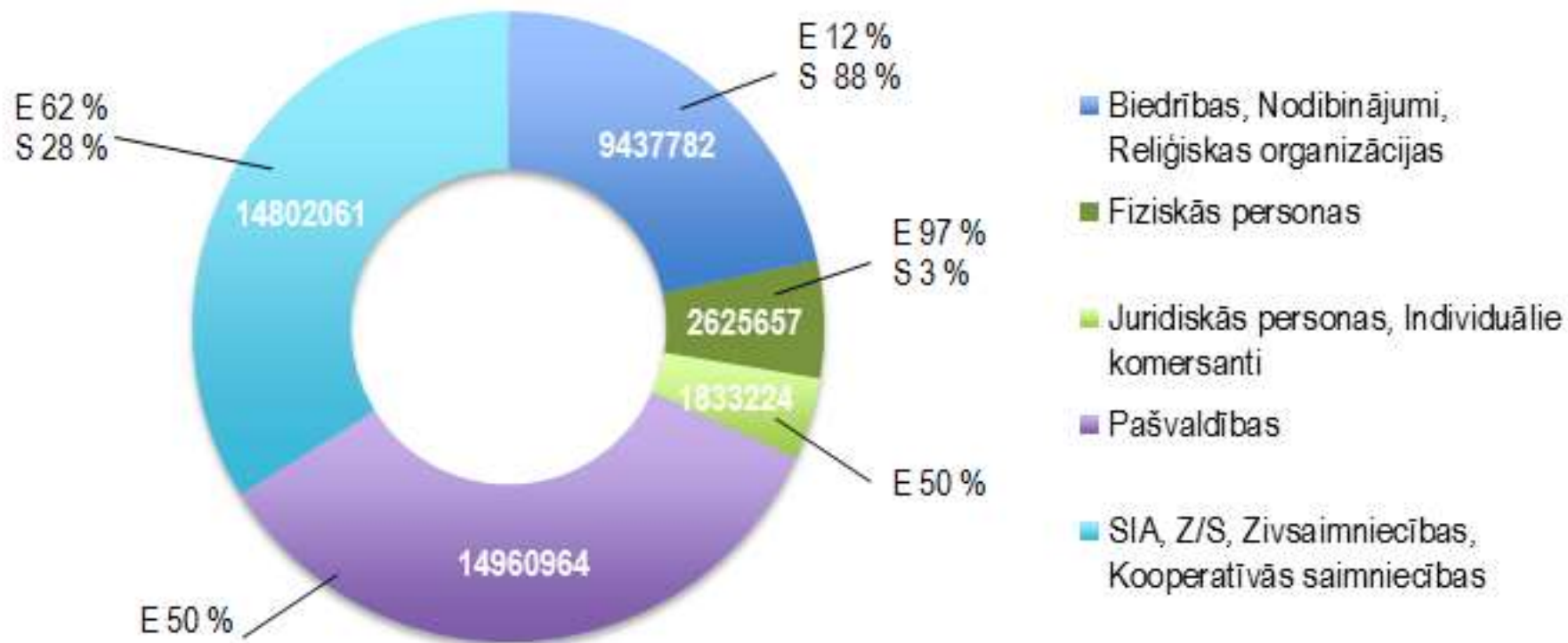
Vietēja mēroga vietējās attīstības nodrošināšana visa veida teritorijās palīdz **veidot kohēziju starp lauku, piepilsētu, pilsētu un piekrastes teritorijām, lai veicinātu zemes izmantošanas potenciāla sasniegšanu.**

Starpteritoriālais sadarbības projekts Daugavas abas malas – 8 VRG pie Daugavas. Ap Daugavu esošo teritoriju ekonomisko potenciāla palielināšana, tūrisma aktivitātes, uzņēmējdarbības attīstība, nodarbinātība. Iesaistīta 21 pšv., uzņēmēji, tūrisma aģentūras, u.c. (~100 000 EUR publiskais finansējums)

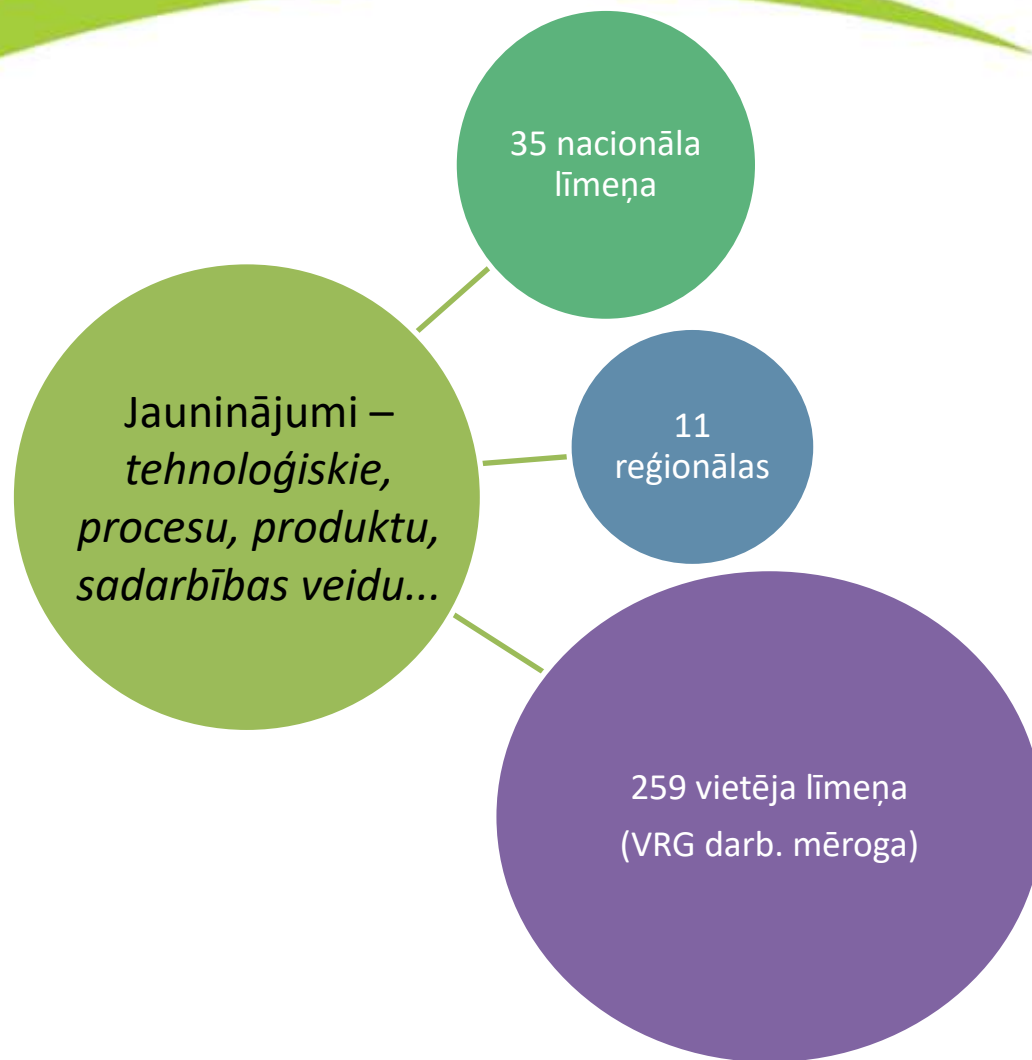

Atbalstītie projekti Latvijā (EUR)

2014-2020 plānošanas periodā pēc projektu iesniedzēja statusa

E, ekonomiskās aktivitātes projekti
S, sabiedriskā labuma projekti

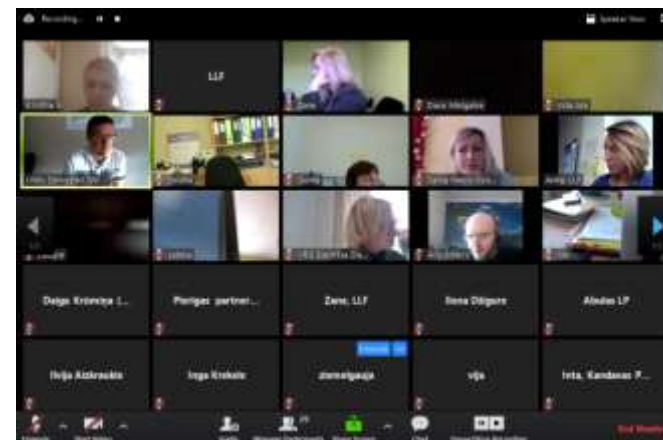

Piemēri:

- *Plastmasas spiedliešanas iekārtas iegāde*
- *NVO centra "Stacija" izveidošana Madonas Novada fonda lauku partnerībā*
- *Jauna inovatīva izklaides iespējas piedāvāšana - Mobilā virvju trase*
- *Vikingu laika kuģu būves pamatprincipi informatīvi izglītojošā vides objektā*
- *Bioloģiski audzētu ziemeļu kivi - aktinīdiju sagatavošana pircējiem*

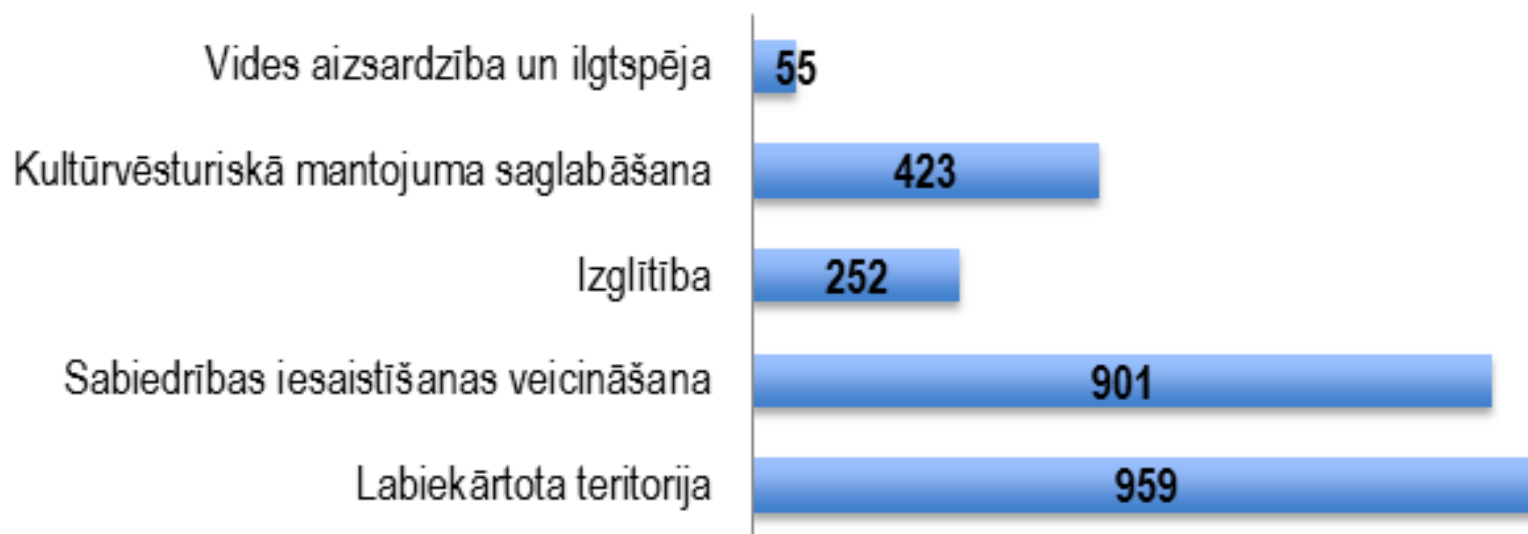
- Sadarbība īstenošanas un administrēšanas posmā
- Datu apzināšana, kategorizēšana
- Īstenoto rezultātu izmantošanā

- Zemkopības ministrija
- Lauku atbalsta dienests
- Latvijas Lauku forums
- Vietējās rīcības grupas

- Vides aizsardzības reģionālās attīstības ministrija
- Latvijas Pašvaldību savienība
- ....

Sabiedriskā labuma aktivitātes

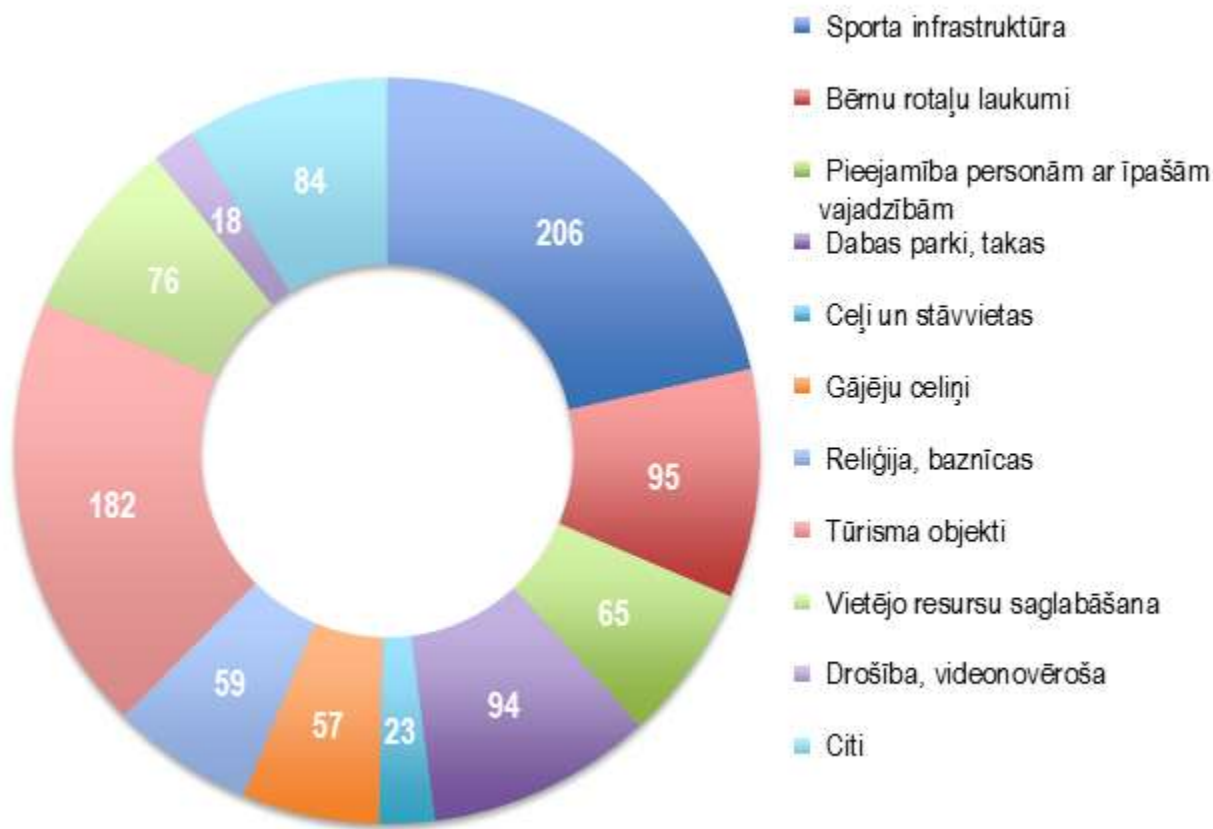

PIEMĒRS:

Dabas draugu radošais pētniecības centrs "Dadzis" (Viļānu pag.) - degradētās ēkas pārbūve.
Jaunas un daudzveidīgas sabiedrisko aktivitāšu pakalpojumu iespējas bērnu un jauniešu mērķauditorijai,
nodrošinot izglītotas, aktīvas un informētas sabiedrības attīstības potenciālu.
(Kopējās projekta izmaksas ir EUR 77 324,71, t.sk., ELFLA publiskais finansējums EUR 28 338,28.)

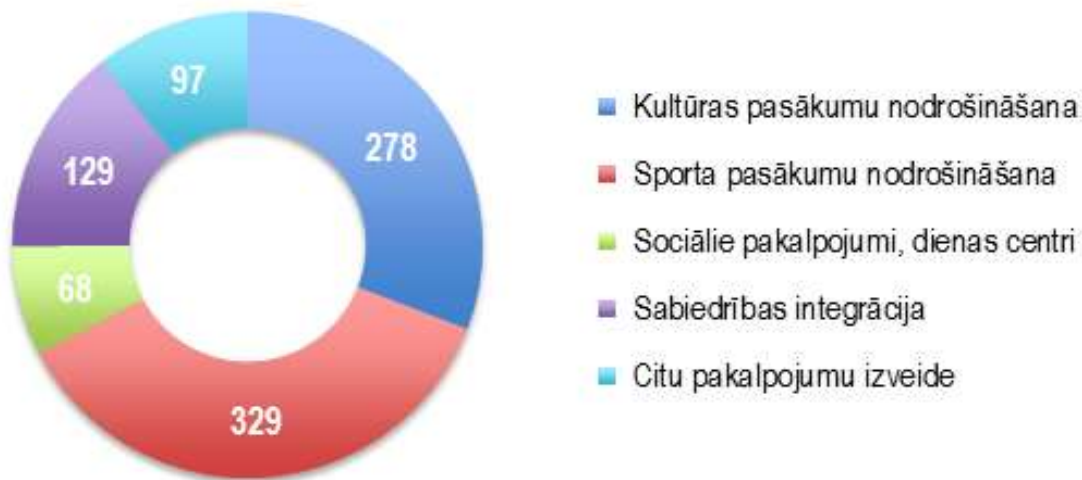
Sabiedriskā labuma aktivitātes

projektu skaits,
kuros identificētas **teritorijas labiekārtošanas aktivitātes**

Sabiedriskā labuma aktivitātes

projektu skaits, kuros identificēta **sabiedriskās iesaistīšanās veicināšana**

„Āra lasītavu izveide pagastu bibliotēkās – jauna iespēja iedzīvotājiem”. Pie septiņām Gulbenes novada bibliotēkām ir uzstādītas un labiekārtotas āra lasītavas - spēlēt lielās āra spēles, lasīt jaunākos preses izdevumus, izmantot bezmaksas Wi-Fi un planšetdatorus.
(Projekta kopējās izmaksas ir EUR 12388,93 , t.sk. ELFLA publiskais finansējums EUR 11150,04)

Sabiedriskā labuma aktivitātes

projektu skaits, kuros identificētas **izglītošanas aktivitātes**

Preiļu novada robotikas kluba aprīkojuma iegāde – dalībnieku konkurētspējas paaugstināšanai. RTU studentu un vietējo bērnu un jauniešu, pedagogu, vecāku sadarbība, dalība starptautiskos konkursos. Projekta rezultātā tika iegādāts 3D printeris, drēmelis, lodēšanas stacijas, alvas radīto tvaiku nosūcējs, piemēroti galdi, krēsli, detaļu skapis, instrumenti u.c. piederumi.

(Kopējās izmaksas: 14888,18 EUR , ELFLA publiskais finansējums 13399,36 EUR)

Sabiedriskā labuma aktivitātes

projektu skaits, kuros identificētas **kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas** aktivitātes

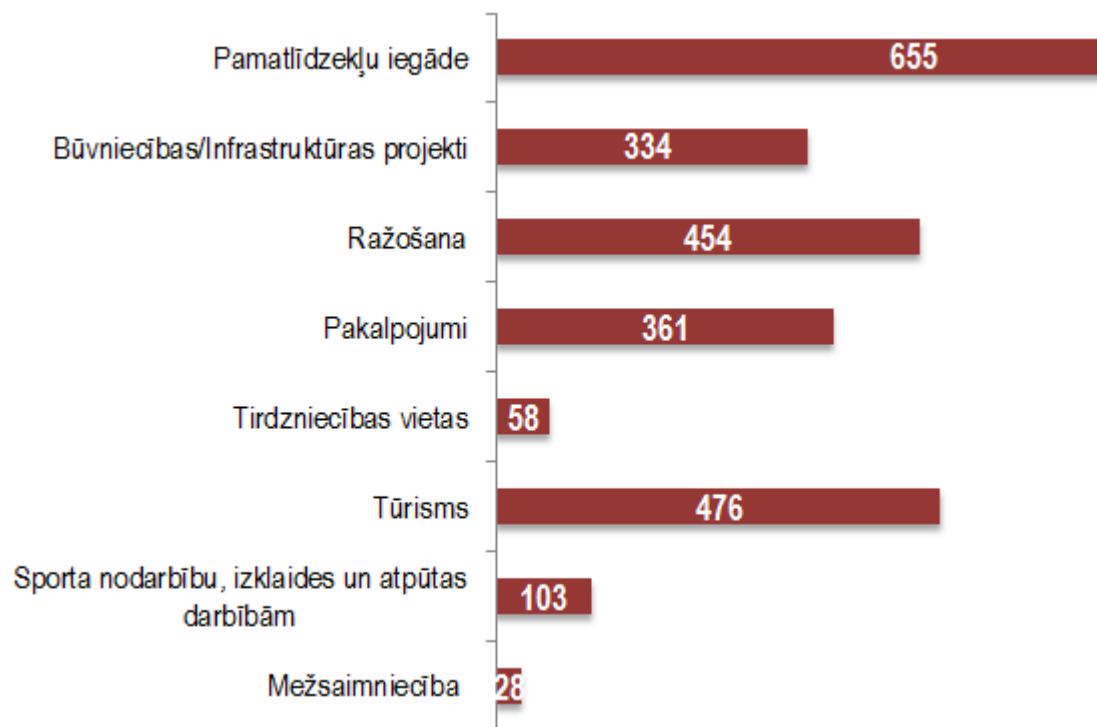
Interaktīva Viduslaiku muzeja izveide Kuldīgā. Dinamisks piedzīvojums, iejūtoties agrāko iedzīvotāju «ādā». Jaunas koncepcijas muzeja izveide, kurā apmeklētājs viņam vienkārši uztveramā, aizraujošā un viņu pašu iesaistošā veidā tiktu iepazīstināts ar Kuldīgas pilsētas un Kurzemes vēsturi. (kopējās izmaksas: 60`038.01 EUR, ELFLA publiskais finansējums 42`026.61 EUR)

projektu skaits, kuros identificētas **aktivitātes vides jomā**

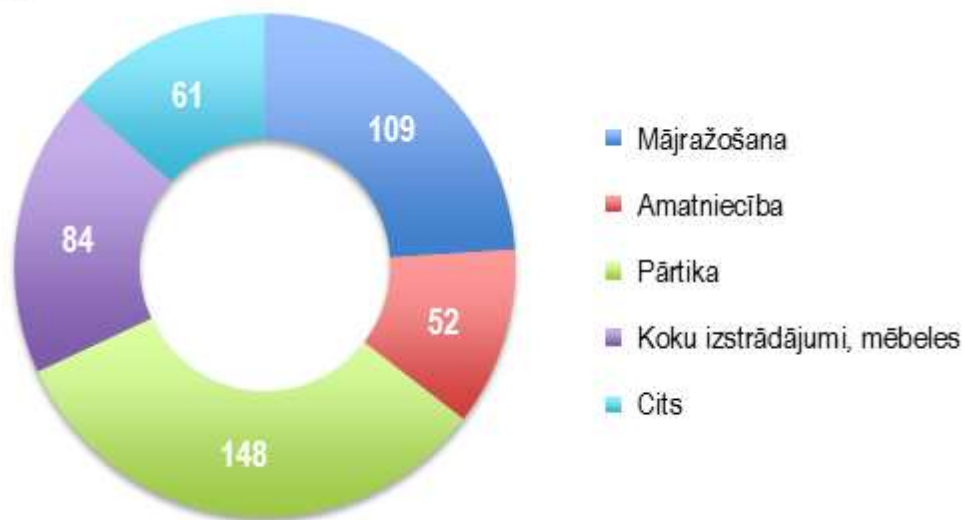

Saules un vēja enerģijas ieviešana ielu apgaismojuma nodrošināšanā - Ainažu pilsētā, Jelgavkrastos un Liepupē kopā uzstādītas 56 apgaismojuma sistēmas. Apgaismojuma sistēma sastāv no cinkota apgaismes balsta, LED gaismas ķermeņa, foto-voltāžas paneļa, vēja ģenerators, sistēmas kontroliera un zemē ierokamas baterijas. Šajā sistēmā foto-voltāžas panelis un vēja ģenerators ir enerģijas avots, kur vēja enerģija un saules enerģija tiek pārvērsta elektroenerģijā. Iegūtā enerģija tiek uzkrāta zemē ieraktajā baterijā. (Projekta kopējās izmaksas EUR 215440,50, t. sk. EJZF finansējums EUR 180000)

Ekonomiskās aktivitātes

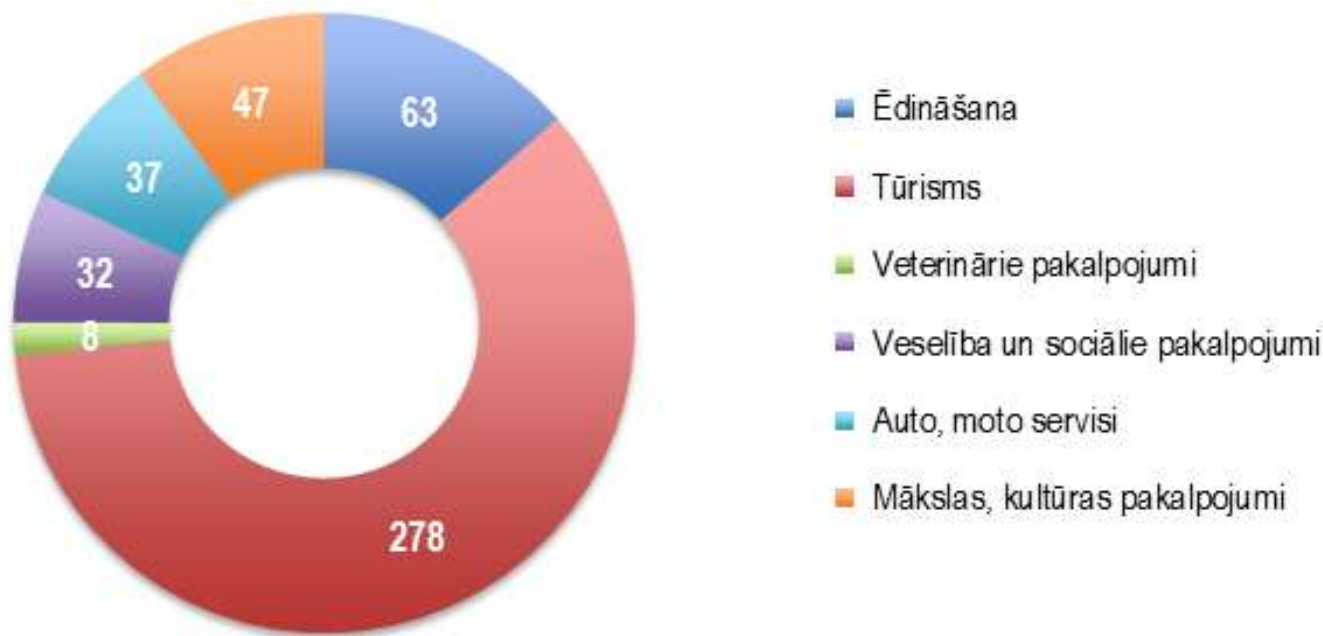
projektu skaits, kuros identificētas **ražošanas attīstības vai uzsākšanas** aktivitātes

Uzņēmējdarbības daudzveidošana un kapacitātes spēcīnāšana **atbalstot bioloģisko griķu pārstrādes ceļa būvniecību Saldus novadā**. Jauns, efektīvs tehnoloģiskais process, sniedzot iespēju ražot jaunus produkcijas veidus (zaļie griķi, putraini, manna, sēnālas) - griķu lobītājs- šķīrotājs un miltu dzirnavas. (Projekta kopējās izmaksas EUR 100 000 apmērā, t.sk. ELFLA finansējums EUR 70 000)

Ekonomiskās aktivitātes

projektu skaits, kuros identificētas **pakalpojumu attīstības vai uzsākšanas** aktivitātes

Jaunjelgavas pārceltuve pār Daugavu. Atjaunot satiksmi pa Daugavu starp Jaunjelgavu (Sēlijas novads) un Skrīveriem (Vidzeme). Šāda satiksme pastāvējusi jau vairākus gadu simtus. (Kopējās izmaksas: EUR 30819,47, ELFLA publiskais finansējums EUR 21573,63)

Mūsdienīgu **veterināro pakalpojumu piedāvājumu izveidošana** dakteres Paulas Mezītes veterinārajā praksē - rentgenoloģiska, ultrasonogrāfiska, mikroskopiska, hematoloģiska izmeklēšana un sarežģītu ķirurģisko operāciju veikšana (kopējās izmaksas: 49997,20 EUR, ELFLA publiskais finansējums 34998,04 EUR)

- ~ 580 projekti
- vienas darbavietas vidējās izmaksas 14 685 EUR
- Izmaksas sākot no ~ 700 EUR (pārstrāde, šūšana u.c.) līdz pat ~70 000 EUR (*lidlauks, zivsaimniecība, elektropārvalde, notekūdeņi...*)

Piemēri no Alūksnes novada:

Izbraucieni (ekskursijas, atpūta, sports) ar kuteri Alūksnes ezerā un Veclaicenes levas ezerā

Viesnīcas atjaunošana Alūksnē

Šūšanas darbnīcas izveide Alūksnē

Koka palešu ražošanas izveide Mārkalnē

NOVADS	Plānotās darbavietas
Alūksnes nov.	72
Talsu nov.	42
Rēzeknes nov.	37
Madonas nov.	35
Ventspils nov.	27
Dundagas nov.	26
Gulbenes nov.	26
Salacgrīvas nov.	25.1
Jelgavas nov.	25
Kuldīgas nov.	25
Engures nov.	23.5
Mārupes nov.	23
Daugavpils nov.	21.87
Ķekavas nov.	19
Balvu nov.	18
Bauskas nov.	18
Stopiņu nov.	18
Babītes nov.	17
Rundāles nov.	16
Grobiņas nov.	15.5
Krāslavas nov.	15
Ludzas nov.	15
Valkas nov.	15

... jo Latvijas lauki ir labākā vieta, kur dzīvot strādāt un viesoties.